

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

10. De sexto præcepto de simplici fornicatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

rale. Qui enim mortem sibi vel alteri extra casus licitos appetit, animo deliberato, mortaliter peccat.

Quintò, prohibentur omnes consortes in tali peccato, qui sunt nouem, conclusi in his versibus,

*Iussio, consilium, consensus, palpo, recursus,
Participans, mutus, non obstitans, non manifestans.*

Iussio, qui præcipit; *consilium*, qui consulit; *consensus*, qui factum ratificat, vel ut fiat, probat; *palpo*, qui factum laudat, vel ut fiat, laudat; *rursus*, qui defendit homicidium, vel defensionem promittit; *participans*, qui iuuat ad factum; *mutus*, qui non præmonet occidendum, vel percutiendum, cum potest & debet; *non obstitans*, qui non prohibet, cum possit, & debeat; *non manifestans*, qui veritatem innocentis non ostendit, ne damnetur, cum possit & debeat. Omnes hi peccant contra istud præceptum.

De sexto præcepto: De simplici fornicatione.

CAPVT X.

SExtum præceptum habetur Exodi 20. *Non mechaberis*: Erga quod quatuor sunt consideranda. Primum est, quid fornicatio sit. Secundo, quot eius species. Tertiò, quale peccatum. Quarto, quæ in hoc præcepto prohibeantur.

Circa primum, si vis vocabuli consideretur, fornicari, est rem cum meretricibus habere: descendit enim à nomine fornicis, quod significat loca quædam concamerata ad modum arcus, in quibus meretrices se prostituere solebant. Quamuis autem ista sit vis vocabuli, tamè verbum latius patet apud Theologos, & Iuristas, & significat actum illicitum venereum, quomodo fiat; sicut etiam extenditur verbum, mœchari: nam proprie tantum significat adulterari. Est igitur fornicatio sic vniuersaliter sumpta, humanus concubitus illicitus. Voco *humanus*, quia concubitus aliorum inter se animalium, non dicitur fornicatio; immò nec quicumque humanus, nisi qui cum peccato sit, ob id dicitur, *illicitus*.

Huius septem possunt describi species, simplex fornicatio, raprum, adulterium, incestus, raptus, sacrilegium, peccatum contra naturam: quarum singulæ suo sunt ordine explicandæ. Est igitur simplex fornicatio, concubitus soluti cum soluta.

Voco

Voco solutum, simplicem hominem, qui non habet *uicium* conjugati, nec clerici, nec religionis, nec uotum, sed est simplex homo. Voco solutam similem foeminam, quae iam non sit uirginitatem. Horum concubitus fornicatio simplex dicitur. Esse autem peccatum mortale, adeo certa res est, ut oppositum pertinaciter asserere, sit haereticum, ut definitum est in Clem. ad nostrum. de haeret. & habetur Eph. 5. *Omnis fornicator non habet hereditatem in regno Christi.* Neque excusatur uisus ignorantia; nam est naturale praecipuum, in quo non habet locum ignorantia, sicut nec in homicidio. Ratio autem quare peccatum sit, ea est, quia est contra finem, propter quem Deus humanum concubitus concessit; qui quidem non solum est multiplicatio filiorum, sed eorundem sustentatio & educatio, quae fieri non possunt, nisi certum patrem & determinatum habeant, quod per matrimonium fit. In fornicatione enim non est pater determinatus. Est autem hoc adeo naturae conformiter, ut inter bruta, cum filij ut nascantur, opera masculorum indigent, numquam foemina cum pluribus, sed cum uno tantum coeat. Est igitur fornicatio contra finem a Deo praestitutum, & ob id mortale. Dicit autem S. Tho. 4. sent. dist. 33. art. 4. in fornicatione grauius peccare marem quam foeminam, nam maioris usu rationis viget, quamuis in adulterio magis peccet foemina, quia plura damna facit. Nam foemina adulterum proponit filios adulterij, qui damnum inferunt legitimis, ut postea dicemus, quod non est in viro, in quo aperte cognoscitur filij adulterij. Hoc autem regulariter est intelligendum; nam aliquando potest foemina plus vigere secundum rationis usum, grauiusque peccare.

Quamuis autem sit mortale peccatum fornicatio, in duobus tamen casibus potest non esse peccatum.

Primus est, cum deficit usus rationis, ut si amens, qui non habet iudicium rationis coiret, tunc non peccaret, sicut nec occidendo, nec committendo alia. Similiter si ebrius non compos rationis id faceret non peccaret; & sic a peccato excusatur Loch, Gen. 19. *qui ebrius cum filiabus duabus concubuit, ipsas enim accipientibus.* Si tamen ebrius periculum tale probabiliter cognosceret, & non sibi ante ebrietatem prouideret, a peccato non excusaretur.

Alter casus est, ex parte patientis, cum cogitur quis: ut si foemina comprehensa cogeretur ad talem actum, dummodo ista interius non consentiret actui, quamuis pateretur ab al-

ro, & sentiret etiã delectationem, non peccaret. Sed hoc non habet locum ex parte agentis. Nam agens absq; consensu non agit. In consensu autẽ est mortale: nec excusatur propter mortis periculum vel metum: nam quamuis passurus esset mille mortes, & liberaturus esset mille vitas aliorum, numquam licet ex consensu fornicari. Ad hoc peccatum reducitur concubinatus solui cum soluta; non enim est aliud concubinatus, quam fornicatio continuata cum soluta, determinata, ita vt sit velut cohabitatio quãdam, ac si matrimonio coniuncta esset. Est autem hoc graue peccatum & periculosum, quia homo non solum peccat, sed manet in statu peccati, & in continuo proposito (saltem virtuali) peccãdi. Vnde, tales nullo modo sunt absoluendi, quin primum eiciant concubinas, quamuis in mortis articulo sint, nisi vrgeat mors, vt tempus desit, tũc sufficeret propositum. Extra talem articulum primò sunt eiciendæ: quòd si domi non habet, aliqua est experientia sumenda de illius continentia ante absolutionem, præsertim si sæpè proposuit se contetutum, & non continuit, nec tam perfecta contritio in eo apparet. Contra concubinarios Concil. Trid. 24. sess. c. 8. determinat, vt ab Episcopo concubinarij ter admonentur, & nisi respuerint, excommunicentur, & si in excommunicatione per annum perseuerauerint, castigentur & puniantur ab Episcopo: Concubina autem ter admonentur, & nisi respuerint, eiciantur à ciuitate, & si videtur Episcopo, extra dioccesim, inuocato ad hoc brachio sæculari, si opus fuerit.

De adulterio, & stupro.

CAPVT XL.

Stuprum, est virginis fœminæ defloratio: cum vir primò defloratur: non dicitur stuprũ, sed tantum cum fœmina. Est autẽ grauius peccatũ simplici fornicatione, quia habet totam malitiam fornicationis, & aliquid amplius, pũcturam ablationem signaculi virginalis, & constituit fœminam in periculo grandi deinceps peccandi. Obligat autem stuprum aliquando ad restitutionem: cum enim quis virginem rapit violentia, vel importunis precibus, tenetur illam ducere aut dotare, cap. si seduxerit, extr. de adul. & cap. peruenit, extr. de adul. Si autem peruenit alteri nubere ita honoratè, ac si esset virgo: Si autem falsis persuasionibus ipsam deceptit, ad idem tenetur. Si

rursus